

LOYIHANI SAMARALI TAHLIL QILISHNING ASOSIY USULLARI.

QARSHIYEV MURODJON NODIRJON O'G'LI

[*murodjon0465@gmail.com*](mailto:murodjon0465@gmail.com)

Bank-Moliya Akademiyasi tinglovchisi

Annotatsiya. Loyiha tahlilini samarali amalga oshirish, bugungi kunda barcha sohada loyihalarning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi uchun muhim jarayonlardan biri hisoblanadi. Ushbu tezisdagi loyiha natijalarini yaxshilaydigan muhim strategiyalar, vositalar va xatti-harakatlarga urg'u berib, loyiha tahlilini boshqarish samaradorligini oshirish usullarini o'rganiladi. Belgilangan yondashuvlar va ularning qo'llanilishini ko'rib chiqish orqali ushbu tadqiqot loyiha menejerlari uchun tahlil jarayonlarini yaxshilash va optimal natijalarga erishish uchun keng qamrovli asos yaratishga hizmat qiladi.

Kalit so'zlar: *loyiha boshqaruvi, loyiha tahlili, samaradorlik, menejer, ijrochi, optimal natija .*

Annotation. Effective project analysis management is critical for the success of projects across industries. This thesis investigates techniques for increasing the effectiveness of project analysis management, with an emphasis on important strategies, tools, and behaviors that improve project outcomes. By reviewing established approaches and their applications, this study hopes to provide a comprehensive framework for project managers to better their analysis processes and obtain optimal results.

Key words: *project management, project analysis, efficiency, manager, executive, optimal result.*

Аннотация. Эффективное управление анализом проектов имеет решающее значение для успеха проектов в различных отраслях. В этой диссертации исследуются методы повышения эффективности управления анализом проектов с акцентом на важные стратегии, инструменты и поведение, которые улучшают

результаты проекта. Рассматривая устоявшиеся подходы и их применение, это исследование надеется предоставить комплексную структуру для менеджеров проектов, чтобы улучшить свои аналитические процессы и получить оптимальные результаты.

Ключевые слова: управление проектами, анализ проекта, эффективность, менеджер, руководитель, оптимальный результат

Kirish. Loyihani tahlil qilishni boshqarish muvaffaqiyatli rejalashtirish, amalga oshirish va yakunlashni ta'minlash uchun loyiha komponentlarini tizimli tekshirishni o'z ichiga oladi. Ushbu tahlil samaradorligini maksimal darajada oshirish potentsial xavflarni tan olish, resurslarni samarali taqsimlash va loyiha maqsadlarini tashkiliy maqsadlarga moslashtirish uchun juda muhim hisoblanadi. Ushbu tezis nazariy va amaliy elementlarga e'tibor qaratgan holda loyiha tahlilini boshqarishni takomillashtirishning asosiy yondashuvlarini tavsiflaydi.

Asosiy qism.

Loyiha tahlilini samarali tahlil qilish uchun foydalaniladigan SWOT va PESTEL usullari loyihani muvaffaqiyatli amalga oshirilishida muhim rol o'ynaydi. Ushbu metodologik tahliliy usullar loyihaning ichki va tashqi omillarini chuqur tahlil qilish, strategik qarorlarni qabul qilish va potentsial risklarni boshqarish imkonini beradi.

SWOT tahlili loyihaning kuchli va zaif tomonlarini, imkoniyatlarini va tahdidlarini baholashda juda muhim bir vositadir. Bu metodologiya yordamida tashkilotlar va loyihalarning ichki kuchli tomonlarini hamda kamchiliklarini, shuningdek, tashqi muhitdagi imkoniyatlar va tahdidlarni chuqur tahlil qilinadi.

Kuchli tomonlar - bu loyihaning raqobatchilardan ajralib turadigan ijobiy jihatlarini ifodalaydi. SWOT tahlilining bu komponenti tashkilot yoki loyiha uchun mavjud bo'lgan eng yaxshi resurslar va qobiliyatlarni aniqlashda yordam beradi. Masalan, kuchli texnologik infratuzilma, tajribali jamoa yoki kuchli brend imiji kabi kuchli tomonlar loyihaning muvaffaqiyatli amalga oshirilishini ta'minlashda katta ahamiyatga ega. Ushbu

kuchli tomonlarni rivojlantirish va samarali boshqarish orqali loyiha o'z maqsadlariga erishish imkoniyatlarini oshiradi.

Zaif tomonlar esa loyiha o'z kuchli tomonlariga nisbatan kamchiliklarini ko'rsatadi. SWOT tahlili yordamida zaif tomonlarni aniqlash, loyiha zaifliklarini bartaraf etishga yo'naltirilgan strategiyalar ishlab chiqish imkonini beradi. Masalan, resurslarning yetishmasligi, moliyaviy cheklovlar yoki tajribali mutaxassislarining yetishmasligi kabi kamchiliklarni bartaraf etish orqali loyiha yanada muvaffaqiyatli bo'lishi ta'minlanadi. Zaif tomonlarni aniqlash va ularga qarshi kurashish strategiyalarini ishlab chiqish loyiha samaradorligini oshirishga yordam beradi.

Imkoniyatlar - bu tashqi muhitda mavjud bo'lgan ijobiy omillardir. SWOT tahlilining bu qismi tashkilot yoki loyiha yangi imkoniyatlardan qanday foydalanish mumkinligini aniqlashda yordam beradi. Yangi bozorlar, texnologik yutuqlar yoki iqtisodiy o'sish kabi imkoniyatlarni to'g'ri baholash va ulardan samarali foydalanish loyiha raqobatbardoshligini oshiradi. Imkoniyatlarni tahlil qilish orqali loyiha yangi yo'nalishlar va imkoniyatlar yaratish, bozorda o'z o'rnini mustahkamlash imkoniyatlarini qo'lga kiritiladi.

Tahdidlar - bu tashqi muhitda mavjud bo'lgan salbiy omillar hisoblanib, SWOT tahlili yordamida tahdidlarni aniqlash orqali loyiha potentsial xatarlarni oldini olish va ularga qarshi kurashish strategiyalarini ishlab chiqiladi. Raqobatchilarning faollashishi, iqtisodiy inqirozlar yoki tabiiy ofatlar kabi tahdidlar loyiha muvaffaqiyatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Tahdidlarni aniqlash va ularning ta'sirini kamaytirish uchun samarali strategiyalar ishlab chiqish zarur bo'ladi.

SWOT tahlili loyiha yoki tashkilotning strategik rejalashtirish jarayonida ahamiyati beqiyos hisoblanadi. Bu tahlil yordamida loyiha kuchli tomonlarini maksimal darajada rivojlantirish, zaif tomonlarini bartaraf etish, mavjud imkoniyatlardan foydalanish va tahdidlarni kamaytirish orqali strategik qarorlar qabul qilish imkoniyati yaratiladi. SWOT tahlili yordamida amalga oshirilgan tahlillar loyiha muvaffaqiyatini

oshirish, raqobatbardoshlikni kuchaytirish va uzoq muddatli barqarorlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

PESTEL tahlili loyihaning tashqi muhitini kompleks ravishda baholash uchun qo'llaniladigan qudratli metodologiyadir. Ushbu tahlil siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy, texnologik, ekologik va huquqiy omillarni o'rganishga yordam beradi, bu esa tashkilotlar va loyihalarga tashqi muhitdagi o'zgarishlarga moslashish va ulardan samarali foydalanish imkonini beradi.

Siyosiy omillar loyihaning tashqi muhitidagi davlat siyosati va qonunlar bilan bog'liq bo'lib, hukumat qarorlari va siyosiy barqarorlik loyiha faoliyatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Siyosiy omillarni baholash orqali loyiha qonunlarga muvofiqlikni ta'minlash va xarajatlarni boshqarish bo'yicha strategiyalar ishlab chiqiladi.

Iqtisodiy omillar iqtisodiy muhitdagi o'zgarishlarni ifodalaydi, masalan, inflyatsiya, iqtisodiy o'sish va valyuta kurslari. Ushbu omillar loyiha moliyaviy strategiyalarini moslashtirishda va iqtisodiy o'zgarishlarga javob berishda muhim rol o'ynaydi. Iqtisodiy omillarni o'rganish orqali loyiha daromadlarni oshirish va xarajatlarni kamaytirish imkoniyatlariga ega bo'ladi.

Ijtimoiy omillar jamiyatning madaniy va ijtimoiy xususiyatlarini qamrab oladi. Aholi yosh tarkibi, ta'lim darajasi va turmush tarzlari kabi omillar loyiha strategiyasiga ta'sir ko'rsatishi mumkin. Ijtimoiy omillarni tahlil qilish orqali loyihada nazarda tutilgan mahsulot yoki xizmatlar bozor ehtiyojlariga moslashtiriladi.

Texnologik omillar texnologik rivojlanishlar va innovatsiyalarni o'rganishga yordam beradi. Yangi texnologiyalar va ilmiy-tadqiqot ishlanmalari loyiha samaradorligini oshirish va raqobatbardoshligini kuchaytirishda muhim rol o'ynaydi. Texnologik omillarni baholash orqali loyiha texnologik rivojlanishlardan foydalanish va innovatsion yechimlarni joriy etish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Ekologik omillar tabiiy muhit va uning holati bilan bog'liq bo'lib, ekologik qonunlar va tabiiy resurslarning mavjudligi kabi omillarni o'z ichiga oladi. Ekologik omillarni

tahlil qilish orqali loyiha ekologik barqarorlikni ta'minlash va atrof-muhitga bo'lgan ta'sirni kamaytirishga yo'naltirilgan strategiyalarni ishlab chiqilinishi mumkin bo'ladi.

Huquqiy omillar qonunlar va normativ-huquqiy aktlarni o'z ichiga oladi, masalan, mehnat qonunlari va intellektual mulk huquqlari. Huquqiy omillarni baholash orqali, loyiha qonunlarga muvofiqlikni ta'minlanadi va huquqiy xavflarni kamaytirishga yo'naltirilgan strategiyalar ishlab chiqiladi.

SWOT va PESTEL har biri o'zining o'ziga xos jihatlari bilan, loyihaning muvaffaqiyatli amalga oshirilishiga va potentsial xatarlarni kamaytirilishida muhim vositalar hisoblanadi.

SWOT tahlili orqali loyihaning ichki kuchli va zaif tomonlari, shuningdek, tashqi imkoniyatlar va tahdidlarni aniqlanadi. Kuchli tomonlar loyihaning muvaffaqiyatini ta'minlashda asosiy resurslar va qobiliyatlarni belgilaydi, zaif tomonlar esa kamchiliklarni bartaraf etishga yo'naltirilgan strategiyalar ishlab chiqishga yordam beradi. Imkoniyatlar yangi bozorlar va texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlarini taqdim etadi, tahdidlar esa potentsial xavflarni oldini olish uchun strategiyalarni ishlab chiqish zarurligini ko'rsatadi.

PESTEL tahlili loyihaning tashqi muhitidagi siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy, texnologik, ekologik va huquqiy omillarni chuqur tahlil qilish imkoniyatini beradi. Siyosiy omillar hukumat qarorlari va siyosiy barqarorlikni, iqtisodiy omillar iqtisodiy o'zgarishlarni, ijtimoiy omillar jamiyatning madaniy va ijtimoiy xususiyatlarini, texnologik omillar esa innovatsiyalar va texnologik rivojlanishlarni o'z ichiga oladi. Ekologik va huquqiy omillar tabiiy muhit va qonunlarni ko'rib chiqadi. Ushbu omillarni baholash orqali loyiha tashqi muhitdagi o'zgarishlarga moslashadi va muvaffaqiyatli strategiyalar ishlab chiqadi.

SWOT va PESTEL metodologiyalari, loyihaning har tomonlama tahlilini ta'minlash va strategik qarorlarni qabul qilishda muhim ahamiyatga ega. Bu metodologiyalar orqali loyihaning kuchli va zaif tomonlari, tashqi omillar va potentsial xatarlar chuqur o'rganiladi. Shuningdek, ular loyihaning muvaffaqiyatini oshirish va barqarorligini

ta'minlash uchun zarur bo'lgan strategiyalarni ishlab chiqishga yordam beradi. Loyihaning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi uchun ushbu metodologiyalardan samarali foydalanish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Kerzner, H. (2017). Project management, A system approach to planning, scheduling and controlling. New Jersey:
2. John Wiley & Sons. – P. 27 Project Management Institute. A Guide to the Project Management Body of Knowledge: PMBOK(R) Guide. Seventh Edition. Newton Square: ProjectManagement Institute, 2021. – P.75
3. Qodirjon o'g'li, T. B. (2024). SUV RESURSLARIDAN FOYDALANGANLIK UCHUN SOLIQ TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISHNING AHAMIYATI. ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 37(1), 151-153.
4. Ogli, T. B. Q. (2021). XO'JALIK YURITUVCHI SUB'EKTLARNING TABIIY RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISHGA ERISHISHLARIDA SOLIQLARNING TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISHNING AHAMIYATI. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 1(1), 246-250..
5. Turanboyev, B. (2024). O'ZBEKISTON FOND BOZORIDA AKSIYALAR SAVDOSINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI TAHLILI. Integration of Economy and Education in the 21st century, 2(2), 5-8.
6. Turanboyev, B. (2024). ILG'OR XORIJ TAJRIBASI ASOSIDA ELEKTRON TIJORAT FAOLIYATINI SOLIQQA TORTISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI. Integration of Economy and Education in the 21st century, 2(2), 1-4.
7. Boburjon Turanboyev Qodirjon o'g'li, & Mamasoliyev Javlonbek Ortiq o'g'li. (2023). MAMLAKAT YALPI ICHKI MAHSULOTIGA SOLIQ TURLARINING TA'SIRI. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 9(9), 53–60.